

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

ПЕДАГОГІКА СЕРЦЯ

Монографія

За редакцією професора Н. І. Мачинської

Львів
2025

УДК [378.4.09.01:373.2/.3](477.83-25)(091)

П24

Автори: Мачинська Н. І. (розділ 1, 2; підрозділ 3.1, 3.2, 3.3); Крохмальна Г. І. (підрозділ 3.4); Нос Л. С. (розділ 1); Галюка О. С. (розділи 1-4, додатки); Проц М. О., Деленко В. Б., Ростикус Н. П., Бушак І. М. (розділ 4)

Рецензенти:

д-р пед. наук, проф. **М. І. Олійник**
(Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича);

д-р пед. наук, проф. **Т. І. Пантюк**
(Дрогобицький державний педагогічний університет ім. Івана Франка);

д-р пед. наук, проф. **О. Є. Смолінська**
(Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій ім. Степана Ґжицького)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 77/1 від 29 січня 2025 р.)*

П24

Педагогіка серця : монографія / [Мачинська Н. І., Крохмальна Г. І., Нос Л. С. та ін.] ; за ред. проф. Н. І. Мачинської. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2025. – 266 с.

ISBN 978-617-10-0928-8

Відображено історичні аспекти становлення та розвитку кафедри початкової та дошкільної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка від моменту заснування. Описано етапи становлення кафедри, подано хронологію професійної діяльності науково-педагогічних працівників кафедри, які в різні періоди працювали та сьогодні працюють у її структурі. Відображено основні події життєдіяльності кафедри початкової та дошкільної освіти: наукові конференції, теоретико-практичні семінари, науково-пошукову діяльність студентів тощо. Подано вагомі здобутки усіх науково-педагогічних працівників за увесь період існування кафедри. Пропонована монографія є першим історичним науковим виданням, яке містить узагальнену інформацію про діяльність кафедри початкової та дошкільної освіти за 10-літню історію існування.

Для студентів, магістрантів, аспірантів, науково-педагогічних працівників та усіх, кого цікавить історія розвитку педагогічної освіти в умовах класичного університету.

УДК [378.4.09.01:373.2/.3](477.83-25)(091)

ISBN 978-617-10-0928-8

© Мачинська Н. І., Крохмальна Г. І., Нос Л. С. та ін., 2025
© ЛНУ ім. Івана Франка, 2025

ПЕРЕДМОВА

Освічені громадяни – окраса Батьківщини

У Стратегії розвитку Львівського національного університету імені Івана Франка зазначено, що Львівський університет – класичний університет України з тривалими академічними традиціями та цінностями, побудований на засадах інтеграції освіти, наукових досліджень та інновацій – утверджує принципи самоорганізації, університетської автономії, студентоцентризму; гарантує якість навчання та забезпечує ринок праці висококваліфікованими конкурентоспроможними фахівцями; реалізовує наукові дослідження світового рівня; розвиває партнерство з провідними закладами вищої освіти та науковими установами; забезпечує програму безперервного професійного вдосконалення.

Витоки педагогічної освіти у Львівському університеті сягають початку ХІХ ст. Курс педагогіки з'явився у навчальних планах теологічного (як обов'язковий) і філософського (як факультативний) факультетів у 1812 р. Першим професором педагогіки був В. Фойгт. Згодом педагогіку та інші психолого-педагогічні дисципліни (практичну педагогіку, педагогічні вправи, педагогічну психологію, основи дидактики тощо) викладали І. Фредерович, Й. Ярина, І. Поллак, Г. Яхимович, Ф. Костек, Й. Делькевич, І. Бартошевський, Є. Черкавський, А. Даниш, Б. Маньковський, К. Сосницький, Б. Суходольський, К. Твардовський та ін.

У першій третині ХХ ст. в університеті заснували педагогічну семінарію (1907), відкрили кафедри історії освіти і шкільництва (1923), педагогіки (1933), психології (1934). А 1999 р. структурним підрозділом Львівського університету став Педагогічний коледж, який упродовж багатьох десятиліть на різних історичних етапах – як жіноча учительська семінарія (1871), педагогічний ліцей (1933), педагогічна школа № 1 (1939), Львівське педагогічне училище № 1 (1948) – залишався провідною професійною установою підготовки учительських кадрів для дошкільця, початкової та середньої ланок освіти.

Львівський університет у 2015 р. поповнився ще одним факультетом – факультетом педагогічної освіти, у структурі якого й розпочала діяльність кафедра початкової та дошкільньої освіти. Педагогічна освіта як складова університетської освіти забезпечує формування цілісної науки про вчителів

первинних освітніх ланок – дошкільної та початкової. Педагогічна освіта в Університеті розвивається у контексті з процесами євроінтеграції, до яких долучені усі структурні підрозділи Франкового вишу. Становлення та зростання кафедри припало на складний період пандемії COVID-19, а згодом – повномасштабне вторгнення росії на території нашої держави. Педагогізація соціального середовища шляхом проникнення освітніх ідей, технологій і фахівців із педагогічною освітою у різні сфери соціального буття – явище доволі розповсюджене, що засвідчує нагальну потребу підготовки фахівців із педагогічною освітою.

Освіта неможлива без Учителя, з іменем якого пов'язані перемоги й поразки. Він завжди уособлює мудрість суспільної свідомості і впливає на суспільство як громадянин і професіонал. Він завжди був наставником, поводителем у майбутнє (Іван Зязюн).

Кафедра початкової та дошкільної освіти здійснює підготовку конкурентоспроможних та конкурентоздатних фахівців, які вирізняються мобільністю, готовністю до професійного зростання і навчання упродовж життя. Випускники кафедри працюють у різних освітніх інституціях державної та приватної форм власності, таких як Педагогічний коледж, заклади дошкільної освіти, Центри раннього розвитку та підготовки дітей до школи, навчально-виховні комплекси, ліцеї та гімназії; мобільні групи для дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку, альтернативні освітні заклади для підготовки дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

Володимир Мельник

доктор філософських наук, професор,
член-кореспондент НАН України,
в.о. ректора Львівського національного університету
імені Івана Франка

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
Розділ 1. ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ КАФЕДРИ ПОЧАТКОВОЇ ТА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА	5
Розділ 2. ПРОФЕСІЙНЕ ЗРОСТАННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У СЕРЕДОВИЩІ КАФЕДРИ ПОЧАТКОВОЇ ТА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА	24
Розділ 3. НАУКОВА РОБОТА КАФЕДРИ ПОЧАТКОВОЇ ТА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА	95
3.1. Педагогічна наука та освіта у класичному університеті: акмеологічний підхід (2016–2020)	95
3.2. Теоретико-методологічні засади підготовки фахівців дошкільної та початкової освіти в контексті соціальної мобільності (2016–2020)	115
3.3. Забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти в контексті освітньої політики держави (2021–2024)	142
3.4. Теоретичні і практичні виміри лінгводидактики в сучасному освітньо-інформаційному просторі (2021–2024)	172
Розділ 4. ОСВІТНІЙ ПРОСТІР КАФЕДРИ ПОЧАТКОВОЇ ТА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА	187
НАШІ ДРУЗІ	196
НАШІ ВИПУСКНИКИ – ВИКЛАДАЧІ КАФЕДРИ	225
ПІСЛЯМОВА	232
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	233
ДОДАТКИ	243

Наукове видання

Мачинська Наталія Ігорівна,
Крохмальна Галина Іванівна,
Нос Любов Степанівна
та інші

ПЕДАГОГІКА СЕРЦЯ

Монографія

За редакцією професора Н. І. Мачинської

Редактор *Ірина Лоїк*
Комп'ютерне верстання *Вікторії Лоїк*
Обкладинка *Маргарити Білобринь*

Формат 70х100/16.

Умовн. друк. арк. 21,45. Тираж 200 прим.

Видавець та виготовлювач:
Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000.
Свідокство про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції.
Серія ДК № 3059 від 13.12.2007 р.